

**R E P U B L I K A
S L O V E N I J A
V I Š J E
D E L O V N O
I N S O C I A L N O
S O D I Š Č E**

VDSS sodba Pdp 1395/2010

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2011:PDP.1395.2010

Evidenčna številka: VDS0006502

Datum odločbe: 10.03.2011

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: odpoved pogodbe o zaposlitvi delavca - poslovna sposobnost - prava volja

Zveza: ZDR člen 79, 81, 81/1, 112. OZ člen 18.

Jedro

Delavec, ki ni sposoben razsojati, ne more podati veljavne odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

Izrek

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje.

Tožeča stranka sama krije svoje stroške odgovora na pritožbo.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je v 1. točki izreka izpodbijane sodbe razveljavilo odločbo tožene stranke z dne 15. 6. 2009, s katero je tožniku redno odpovedala pogodbo o zaposlitvi. V 2. točki izreka je ugotovilo, da delovno razmerje tožnika pri toženi stranki traja od 10. 7. 2010 dalje. V 3. točki izreka je naložilo toženi stranki, da tožnika pozove nazaj na delo, ga razporedi na delovno mesto "komercialist in izterjevalec na terenu", mu prizna delovno dobo za obdobje od 10. 7. 2010 do ponovnega nastopa dela ter po predhodnem odvodu in plačilu predpisanih davkov in prispevkov Davčni upravi RS tožniku izplača plačo ter pripadajoče regrese za letni dopust za obdobje od 10. 7. 2010 dalje do ponovnega nastopa dela, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva zapadlosti vsake posamezne mesečne plače oziroma od dneva zapadlosti vsakega posameznega pripadajočega regresa za letni dopust do plačila, v 8 dneh, da ne bo izvršbe. V 4. točki izreka, ki ni pod pritožbo, je v preostalem tožbeni zahtevku tožnika zavrnilo. V 5. točki izreka je odločilo, da je dolžna tožena stranka tožniku povrniti stroške tega postopka v višini 870,46 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 8. dneva po dnevu izreka sodbe sodišča prve stopnje, v 8 dneh, da ne bo izvršbe.

Zoper ugodilni del navedene sodbe in zoper odločitev o pravnih stroških se pritožuje tožena stranka iz vseh

pritožbenih razlogov in predlaga pritožbenemu sodišču, da pritožbi ugodi, izpodbijani del sodbe spremeni tako, da tožbeni zahtevek tožnika v celoti zavrne oziroma podredno, da v tem delu izpodbijano sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. V pritožbi navaja, da je tožena stranka tožniku sporazumno odpovedala pogodbo o zaposlitvi na podlagi njegove izjave z dne 15. 6. 2009. Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi zaključilo, da se tožnik zaradi duševne motnje ni zavedal posledic svojega ravnanja, ni pa obrazložilo, kakšne so pravne posledice tega zaključka. Izvedenka V.F.Ž. in sodišče sta izhajala iz izhodišča, da je tožnik v času zdravljenja na psihiatriji podal izjavo, s katero je toženo stranko prosil za prekinitev delovnega razmerja. Navedeno naj bi izhajalo iz podatkov delovnopravne zadeve, kar pa ne drži, saj se tožnik v času podaje izjave ni zdravil na psihiatriji. Iz zapisa pregledov, za katere je izvedenka smatrala, da so pomembni za izdelavo izvedenskega mnenja, je razvidno, da sta pred 29. 6. 2009 v zvezi s tožnikom vpisana dva pregleda (prvi 26. 5. 2009 – zaznano je bilo akutno stresno stanje, predpisan Lexaurin, drugi 2. 6. 2009 – ko se je tožnik dobro počutil in ni potreboval ničesar). Ti zaključki izvedenke pa so v nasprotju z obrazložitvijo v izpodbijani sodbi, saj se v času podaje izjave tožnik očitno ni zdravil na psihiatriji, dobro se je počutil in ni potreboval pomoči. Sodišče je mnenje izvedenke povzelo parcialno, do tega mnenja, ki govori o tožnikovem dobrem psihičnem stanju pa se ni opredelilo. Tožena stranka ponovno izpostavlja, da tožnik, kolikor bi bil v času podaje odpovedi in neposredno po njej toliko moten v presoji realnosti, ne bi mogel delati, tožnik pa je še vedno opravljal svoje delo, ne da bi kdorkoli opazil, da bi imel kakšne težave. Sodišče je ravnalo napak, ko je sledilo izpovedbi tožnika in zaradi tega tudi napačno ugotovilo dejansko stanje, napačno pa je ravnalo tudi, ko je svojo odločitev oprlo na izvedensko mnenje, ki je samo s seboj v nasprotju. Sodišče ni izvedlo zaslišanja izvedenke, ki je bilo predlagano. Tožena stranka še dodaja, da je tožnik podal enako izjavo že 29. 6. 2001, z njo pa je želel doseči določene ugodnosti pri delodajalcu. Tožena stranka nasprotuje odločitvi sodišča, da bi naj pri tožnikovi izjavi volje obstajale takšne napake, zaradi katerih bi bila izjava neveljavna. Izvedenka se ni opredelila do tožnikove delazmožnosti. Edini medicinski dokument je tako odpustno pismo UKC ... z dne 27. 7. 2009, v katerem pa je navedeno, da se priporoča postopno vključevanje tožnika v delovni proces. Navedeno je v nasprotju z odločitvijo sodišča, ki je v sodbi določilo delo po obstoječi pogodbi – s polnim delovnim časom. Tožena stranka se 10. 7. 2010 ni seznanila s stanjem tožnika v času podaje izjave. Na ta dan tožena stranka še ni razpolagala z izvedenskim mnenjem, ki ima sicer takšne pomanjkljivosti, da ni mogoče govoriti o realni seznanitvi s kakršnokoli boleznijo.

Tožnik je podal odgovor na pritožbo, v katerem predlaga zavrnitev pritožbe tožene stranke in potrditev izpodbijanega dela sodbe.

Pritožba ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijani del sodbe v mejah uveljavljenih pritožbenih razlogov, pri čemer je v skladu z določbo drugega odstavka 350. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99 in nadalj.) po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb postopka, navedene v citirani določbi in na pravilno uporabo materialnega prava. Pri tem preizkusu je ugotovilo, da sodišče prve stopnje bistvenih kršitev določb postopka, na katere se sklicuje tožena stranka v pritožbi in na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti, ni storilo, da je dejansko stanje popolno in pravilno ugotovilo in da je na tako ugotovljeno dejansko stanje pravilno uporabilo materialno pravo.

Iz spisovnih podatkov je razvidno, da je tožena stranka tožniku podala "Odpoved pogodbe o zaposlitvi na podlagi pisno izražene volje delavca" (A4) z dne 15. 6. 2009. Iz obrazložitve te listine izhaja, da je bila podana na podlagi pisno izražene volje delavca z dne 15. 6. 2009. Tožnik je 15. 6. 2009 na toženo stranko dejansko naslovil listino z oznako "Prekinitev delovnega razmerja" (A3), iz katere izhaja, da prosi za

prekinitev delovnega razmerja pri toženi stranki z dne 31. 7. 2009.

Sodišče prve stopnje je delno ugodilo tožbenemu zahtevku tožnika, kot to izhaja iz izreka izpodbijane sodbe, ker je ugotovilo, da se tožnik v času, ko je toženi stranki podal izjavo z dne 15. 6. 2009 (A3), zaradi duševne motnje ni zavedal oziroma ni mogel razumeti posledic svojega dejanja. Svojo odločitev je oprlo na izvedensko mnenje z dne 10. 7. 2010, ki ga je v tem individualnem delovnem sporu podala sodna izvedenka za medicino – psihiatrijo V.F.Ž., dr. med.. Iz tega izvedenskega mnenja (ki ni samo s seboj v nasprotju, kot to neutemeljeno trdi tožena stranka v pritožbi), kateremu je sodišče prve stopnje v celoti sledilo, izhaja, da je imel tožnik zaradi duševne motnje v obdobju sestave izjave (15. 6. 2009) hudo moteno presojo realnosti in ni bil sposoben razumeti pomena in posledic svojega dejanja. V času podaje izjave je bil tožnik psihotično moten, pod vplivom blodnih idej ter halucinatornih doživetij pa je napisal odpoved pogodbe o zaposlitvi oziroma sporno izjavo. Iz izvedenskega mnenja tudi izrecno izhaja, da se tožnik zaradi duševne motnje ni zavedal posledic svojega ravnanja v času podane izjave z dne 15. 6. 2009, pred tem in po podani izjavi. V času pred in med podano izjavo je užival zdravilo Lexaurin, pri čemer pa pomirjevalni učinek tega zdravila ni imel vpliva na ravnanje tožnika, ko je podal izjavo z dne 15. 6. 2009.

Delovno razmerje je pogodbeno razmerje med delavcem in delodajalcem, urejeno v določbah Zakona o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS, št. 42/2002 in nadalj.) oziroma v določbah drugih področnih zakonov. Delovno razmerje lahko med drugim preneha tudi po volji delavca (bodisi da delavec poda delodajalcu redno odpoved pogodbe o zaposlitvi po členu 81/1 ZDR, bodisi da delavec poda delodajalcu izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi po 112. členu ZDR, bodisi da pride do sklenitve sporazuma o prenehanju pogodbe o zaposlitvi po 79. členu ZDR). Bistvenega pomena za zakonitost takšnega načina prenehanja delovnega razmerja oziroma pogodbe o zaposlitvi je v tem, da se delavec zavestno in prostovoljno odloči, da bo "izstopil" iz sklenjenega delovnega razmerja na enega od zakonsko določenih načinov. Za zgoraj navedene načine prenehanja delovnega razmerja (enako velja tudi za nastanek oziroma spremembo delovnega razmerja) je torej potrebna volja delavca, da bo s svojo izjavo (odpoved pogodbe o zaposlitvi, predlog za sporazumno prenehanje pogodbe o zaposlitvi) povzročil takšno posledico, kot iz te izjave izhaja. Če se ob podaji izjave ni zavedal posledic svojega ravnanja ali če svojega ravnanja ni imel v oblasti, o volji ni mogoče govoriti, če pa je do takšne izjave prišlo zaradi grožnje, bistvene zmote ali prevare, pa je takšna volja obremenjena z napako, ki lahko odločilno vpliva na veljavnost izjave. Vse to se posledično odraža tudi na prenehanju delovnega razmerja, do katerega je prišlo zaradi takšne delavčeve izjave. Takšne izjave ne more dati delavec, ki ni sposoben razsojati. Izjava volje delavca za prenehanje delovnega razmerja mora biti svobodna in resna (18. člen Obligacijskega zakonika; OZ, Ur. l. RS, št. 83/2001). Pogoj za veljavnost delavčeve volje je torej sposobnost razsojanja (sposobnost razumeti pomen svojega dejanja in sposobnost ravnati skladno s tako oblikovano voljo) v času podajanja volje. Ker je sodišče prve stopnje na podlagi izvedenskega mnenja ugotovilo, da je bil tožnik ob podaji izjave o prekinitvi delovnega razmerja z dne 15. 6. 2009 zaradi duševne motnje nesposoben razumeti pomen in posledice svojega dejanja in da je to izjavo napisal pod vplivom blodnih idej ter halucinatornih doživetij (pri čemer se tudi ni zavedal posledic svojega ravnanja v času sporne izjave) je sodišče prve stopnje utemeljeno zaključilo, da ni bilo podanih zakonitih pogojev za prenehanje delovnega razmerja tožnika pri toženi stranki na podlagi njegove izjave, zaradi česar je odločbo tožene stranke z dne 15. 6. 2009 utemeljeno razveljavilo.

Po ugotovitvi pritožbenega sodišča sodišče prve stopnje ni kršilo določb postopka, ker sodne izvedenke kljub predlogu tožene stranke na naroku ni zaslišalo. Iz spisovnih podatkov je namreč razvidno, da je sodišče prve stopnje sodno izvedenko za opravo izvedenskega dela v tem individualnem delovnem sporu postavilo na predlog tožnika. Sodni izvedenki je sodišče v skladu z 251. členom ZPP s sklepom opr. št. Pd 492/2009 z dne 31. 5. 2010 naročilo, glede katerih vprašanj naj se opredeli v izvedenskem mnenju. Pri določitvi nalog je

sodišče prve stopnje v celoti sledilo predlogom obeh pravnih strank, ki sta jih stranki prav s tem namenom podali v pripravljanih vlogah (pripravljala vloga tožene stranke z dne 23. 2. 2010, pripravljala vloga tožnika z dne 25. 2. 2010). Pritožbeno sodišče nadalje ugotavlja, da je sodna izvedenka odgovorila prav na vsa vprašanja, ki so ji bila postavljena in da tožena stranka na izvedensko mnenje, ki ji je bilo vročeno 16. julija 2010, ni imela nikakršnih pripomb. Tožena stranka je namreč v spis dne 6. 9. 2010 vložila izjavo, v kateri navaja, da je 15. 7. 2010 prejela izvedensko psihiatrični izvid in mnenje za tožnika, ki ga je izdelala imenovana sodna izvedenka in da to mnenje v celoti povzema. Kljub tej izjavi pa je tožena stranka na naroku za glavno obravnavo predlagala, da sodišče prve stopnje imenovano sodno izvedenko zasliši, saj je tokrat menila, da izvedensko mnenje ni popolno (glede dejstva, da je bil tožnik v spornem obdobju sposoben delati – delal je do 7. 7. 2009, ni pa bil zmožen in sposoben razumeti posledic podaje predloga za sporazumno odpoved). Tožnik je že v tožbi in tudi v pripravljani vlogi z dne 5. 2. 2010 zatrjeval, da v času podaje sporne izjave ni bil sposoben imeti v oblasti svojega ravnanja, posledično pa tudi ni mogel izraziti prave in resnične volje, vse iz zdravstvenih razlogov. Tožena stranka je kljub temu, da je morala vedeti, da je tožnik v času po podaji sporne izjave še delal pri toženi stranki, to dejstvo pričela prvič navajati šele na drugem naroku za glavno obravnavo, zato sodišče prve stopnje tega zatrjevanega dejstva v zvezi z odločanjem o dokaznem predlogu tožene stranke za zaslišanje sodne izvedenke po oceni pritožbenega sodišča utemeljeno ni upoštevalo (člen 286/4 ZPP). Ker je tožena stranka predlagala zaslišanje imenovane izvedenke prav v zvezi s tem dejstvom, sodišče prve stopnje ni kršilo določb pravnega postopka, ko tega dokaza ni izvedlo. Nerazumljiva je po stališču pritožbenega sodišča obrazložitev tožene stranke za zaslišanje sodne izvedenke zato, ker tožnik ob podani izjavi z dne 15. 6. 2009 ni vedel, da bo hospitaliziran, iz tožbenih navedb in postopka pa naj bi izhajalo, da je bil hospitaliziran komaj tri tedne po podaji odpovedi (zapisnik naroka za glavno obravnavo z dne 5. 10. 2010). Na stranki je dolžnost, da substancira dokazni predlog, tega pa tožena stranka v zvezi z zaslišanjem sodne izvedenke po stališču pritožbenega sodišča ni storila. Glede na to, da je iz izvedenskega mnenja, ki se nanaša na podatke iz medicinske dokumentacije, razvidno, da se je tožnik 2. 6. 2009 le trenutno dobro počutil (in ne da se je tožnik v daljšem časovnem obdobju dobro počutil in da ni potreboval ničesar, kot to izhaja iz pritožbenih navedb tožene stranke), sodišču prve stopnje po mnenju pritožbenega sodišča ni bilo potrebno zaslišati sodne izvedenke niti v zvezi z trditvijo tožene stranke, da naj bi se za isto obdobje navajalo, da naj bi se tožnik sprl s punco, se preselil, kar vse naj bi vplivalo na nezmožnost presoje realnosti. Vse zgoraj navedeno velja še posebej ob dejstvu, da je tožena stranka v izjavi z dne 6. 9. 2010 izvedensko mnenje sodne izvedenke v celoti sprejela.

Neutemeljena je pritožbena navedba tožene stranke, da sodišče prve stopnje ni obrazložilo, kakšne so posledice zaključka, da se tožnik ni zavedal posledic svojega ravnanja. Iz obrazložitve izpodbijane sodbe jasno izhaja, da je sodišče prve stopnje razveljavilo izpodbijano odpoved pogodbe o zaposlitvi prav zato, ker je temeljila na tožnikovi izjavi, posledic katere pa se ta (v času, ko jo je podal) ni zavedal.

V zvezi s pritožbenim očitkom tožene stranke, da sta izvedenka in sodišče prve stopnje izhajala iz tega, da je tožnik podal sporno izjavo z dne 15. 6. 2009 v času zdravljenja na psihiatriji, je potrebno ugotoviti, da je v tem delu sodna izvedenka (temu pa je sledilo tudi prvostopenjsko sodišče) zgolj povzela tožnikove tožbene navedbe iz list. št. 2 predmetnega spisa. Pritožbeno sklicevanje na zdravilo Lexaurin in nasprotovanje izvedenskemu mnenju v zvezi s tem zdravilom, pritožbeno sklicevanje na to, da je tožnik že v preteklosti podal izjavo o odpovedi pogodbe o zaposlitvi in sklicevanje na odpustno pismo UKC ..., iz katerega naj bi izhajalo, da se tožniku priporoča postopno vključevanje v delovni proces, zaradi česar naj bi sodišče prve stopnje odločilo v nasprotju z to dokumentacijo, pa predstavlja pritožbene novote, ki jih pritožbeno sodišče z ozirom na določbo 337. člena ZPP ni upoštevalo. Tožena stranka namreč ni z ničemer izkazala, da teh dejstev ni mogla navesti pravočasno (torej do prvega naroka za glavno obravnavo oziroma od konca glavne obravnave pod pogoji iz člena 286/4 ZPP). Nedovoljena pritožbena novota pa je tudi pritožbena trditev tožene stranke,

da ni nihče pri toženi stranki opazil, da bi imel tožnik (ko je še naprej opravljal svoje delo) kakšne težave. Neutemeljen je nadalje pritožbeni očitek tožene stranke, da je sodišče prve stopnje svojo odločitev oprlo na izpovedbo tožnika. Iz dokaznega postopka namreč ne izhaja, da bi bil tožnik v tem individualnem delovnem sporu sploh zaslišan.

Po stališču pritožbenega sodišča je nebitven tudi pritožbeni očitek tožene stranke, da se naj bi seznanila z zdravstvenim stanjem tožnika v času podaje izjave z dne 15. 6. 2009 šele po 10. 7. 2009. Ker je sodišče prve stopnje ugotovilo, da je prišlo do prenehanja delovnega razmerja tožnika pri toženi stranki zaradi njegove izjave, posledic katere pa se tožnik zaradi svojega zdravstvenega stanja ni zavedal in ni mogel zavedati, je takšno prenehanje delovnega razmerja nezakonito. To pa pomeni, da bi mu z ozirom na njegov tožbeni zahtevek pripadale vse pravice iz delovnega razmerja za čas od nezakonitega prenehanja delovnega razmerja pa do vrnitve na delo (ne glede na to, kdaj naj bi tožena stranka izvedela za zdravstveno stanje tožnika, zaradi katerega je podal sporno izjavo z dne 15. 6. 2009 in v posledici katere mu je delovno razmerje pri toženi stranki nezakonito prenehalo).

Ker niso bili podani niti s pritožbo uveljavljeni razlogi in ne razlogi, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti, je bilo potrebno pritožbo tožene stranke zavrniti kot neutemeljeno in potrditi izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje (člen 353 ZPP).

Odločitev o pritožbenih stroških temelji na prvem odstavku 165. člena ZPP. Ker odgovor tožnika na pritožbo ni pripomogel k rešitvi tega individualnega delovnega spora, tožnik sam krije svoje stroške odgovora na pritožbo. Pritožbeno sodišče o pritožbenih stroških tožene stranke ni odločalo, ker jih ta ni priglasila.

Datum zadnje spremembe: 29.06.2011